

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania A.P.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o prawo do wypłaty świadczenia zbiegowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 maja 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 2 marca 2022 r., sygn. akt III AUa 628/18,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 marca 2022 r., III AUa 628/18, Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie oddalił apelację wnioskodawcy A. P. od wyroku z dnia 14 lutego 2018 r., którym Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Nowym Sączu oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z dnia 22 czerwca 2017 r. Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmawiającej prawa do wypłaty świadczenia zbiegowego na podstawie art. 33 oraz art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 227 ze zm., dalej: u.s.r.) w związku z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm.; dalej u.s.w.).

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1) art. 365 § 1 k.p.c.; 2) art. 109 u.s.r. w związku art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 ze zm.) w brzmieniu z daty wypadku ubezpieczonego; 3) art. 109 u.s.r.; 4) art. 83 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.); 5) art. 40 ust. 1 u.s.r. w związku z § 14 ust. 1 i § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1988 r. Nr 2, poz. 10).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił występowaniem wymagającego rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego:

- czy przedmiot postępowania, dotyczący ustalenia praw do świadczeń z ubezpieczenia w postaci zbiegu świadczeń konkurencyjnych (art. 83 ust. 1 pkt 4 u.s.u.s) - jak przekonywał Prezes KRUS i Sądy obu instancji - ogranicza postępowania wyłącznie od oceny prawa do zbiegu świadczeń z daty orzekania przez organ rentowy (tzn. do podstaw zbiegu z art. 33 u.s.r. i art. 26 ust. 1 u.s.w.), skoro w równie uprawniony sposób można twierdzić, że wymaga podjęcia czynności orzeczniczych i władczego ustalenia, czy na daty objęte żądaniem strony istniało *ex lege* prawo do renty rolniczej wypadkowej (w związku z zajściem faktów prawotwórczych, w tym złożeniu choćby nierozpatrzonego wniosku i zajściu przesłanek materialnych korzystania ze świadczenia), wywodzone z art. 107 u.s.r. w związku z art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin w brzmieniu z 1987 r.?

- czy prawomocny, pozytywny dla ubezpieczonego, wyrok sądu ubezpieczeń społecznych wypowiadający się o oddaleniu odwołania od decyzji pozytywnej, ustalającej prawo do renty rolniczej wypadkowej od daty późniejszej (od 1 lutego 1991 r.) może być źródłem zarzutu *res iudicata*, i tamować temu ubezpieczonemu wytoczenie powództwa o ustalenie takiego prawa, ale za okres jeszcze wcześniejszy (od 27 października 1987 r. do 31 stycznia 1991 r.), skoro decyzja ustalająca to prawo od 1 lutego 1991 r. nie formułowała negatywnego

rozstrzygnięcia co do okresu wcześniejszego (orzekając w części o prawie do renty, jak dopuszczał to art. 180 § 1 w związku z art. 104 § 2 *in fine* k.p.a.), zaś sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznając odwołanie nie sformułował rozstrzygnięcia oddalającego żądanie prawa do renty za wspomniany okres wcześniejszy, ograniczając się do oddalenia odwołania od tak skonstruowanej decyzji?

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie; zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych; przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne oraz o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący powinien przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob.

postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Wniosek skarżącego, w którym powołuje się on na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego nie spełnia powyższych wymagań. Sformułowane zagadnienie - mimo tego, że dotyczy zastosowania szeregu przepisów prawnych związanych oceną zakresu postępowania w sprawie dotyczącej zbiegu świadczeń, w tym materii związanej z powagą rzeczy osądzonej - jest nierozzerwalnie związane ze stanem faktycznym będącym przedmiotem niniejszego postępowania.

Przywołane przez wnioskodawcę zagadnienie zmierza w istocie do wykazania, że - mimo prawomocnego orzeczenia w tym przedmiocie - przysługuje mu od dnia wypadku, to jest od 27 października 1987 r. prawo do renty wypadkowej rolniczej w zbiegu z rentą inwalidzką. Skarżący nie dostrzega, że powoływane przez niego przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, mające według niego uzasadniać prawo do dochodzonego świadczenia, nie miały w sprawie zastosowania, wobec rzeczywistego złożenia wniosku o rentę z tytułu wypadku przy pracy rolniczej dopiero w 2010 r. (nieskutecznego złożenia wniosku w 1988 r.). Decyzją z dnia 13 grudnia 2012 r. Prezesa KRUS przyznano skarżącemu rentę z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, lecz odmówiono jej wypłaty w zbiegu z rentą wypłacaną z ZUS. Ze względu na datę złożenia wniosku o wypłatę renty wypadkowej rolniczej należy przyjąć, że skarżący uzyskał prawo do renty rolniczej już pod rządami ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, która nie przewiduje zbiegu świadczeń.

Prawo ubezpieczonego do renty z tytułu wypadku przy pracy rolniczej w zbiegu z rentą wypłacaną z ZUS było już przedmiotem wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 6 lutego 2014 r., IV U 222/13, który oddalił odwołanie od decyzji organu rentowego, a wyrokiem z dnia 17 grudnia 2014 r., III AUa 560/14, Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację wnioskodawcy, przesądzając o braku prawa do zbiegu świadczeń. Postanowieniem z dnia 9 marca 2016 r., I UK 152/15, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego. Stan faktyczny stanowiący podstawę tych rozstrzygnięć nie

uległ zmianie. W dalszym ciągu wiążące jest ustalenie (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że ubezpieczony w 1988 r. nie złożył w sposób skuteczny wniosku o rolniczą rentę wypadkową. Wniosek taki złożył dopiero w 2010 r. i został on uwzględniony (decyzja Prezesa KRUS z dnia 13 grudnia 2012 r.), ale już bez możliwości pobierania rent w zbiegu.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(I.T.)

[ł.n]